

він контролюється декількома національними й транснаціональними компаніями. Така система, яка об'єднує видобуток нафти, її переробку і продаж нафтопродуктів, створює сприятливі умови для концентрації і розподілу інвестиційних ресурсів на пріоритетних напрямках розвитку нафтопереробної промисловості у регіональному й світовому просторі, а для держави забезпечує стабільні і високі надходження податків у бюджет. Отже, і Україні необхідно побудувати таку систему [5, с. 130].

Відомо, що активність інвестиційної діяльності є одним з основних критеріїв, що характеризують ефективність ринкових реформ. З врахуванням світового досвіду в Україні доцільно розробити стратегію інноваційно-інвестиційного розвитку нафтогазового комплексу на основі широкого застосування досягнень в технологічній, фінансовій і торговій сферах.

Серед пріоритетних напрямків реструктуризації галузі в Україні можна назвати модернізацію працюючих нафтопереробних заводів.

Для фінансування інвестицій в інноваційний розвиток нафтогазового комплексу України, керуючись Кіотським протоколом, необхідно, окрім внутрішніх ресурсів, широко використовувати прями зарубіжні інвестиції, кошти міжнародних фінансових організацій. Проекти комплексів глибокої переробки нафти повинні стати національним пріоритетом, а їх побудову має контролювати уряд України, якому підзвітним була б група відповідальних виконавців. Щоб збільшити обсяги інвестування в нафтопереробні заводи України, необхідно створити відповідні умови як для внутрішніх, так і для зовнішніх інвесторів.

З урахуванням великих потенційних можливостей, підвищення ефективності і впливу на економіку, розвиток нафтопереробної промисловості слід вважати одним з головних напрямів структурної перебудови паливно-енергетичного комплексу і пріоритетів інвестиційної політики України.

Література:

1. Бурлака, В.Г. Інвестиційні проблеми нафтопереробних підприємств України: автореф. дис. канд. екон. наук: 08.07.01: НАН України. Ін-т економіки / В. Г. Бурлака. – К., 2001. – 20 с.
2. Бурлака, Г. Нефтяна економіка. Ресурсо зберігаючі технології переробки нафти / Г. Бурлака, Р. Шерстюк // ТЭК. – 2006. – № 1 – С. 39–49.
3. Гребенюк, Т.В. Проблеми інвестиційно-інноваційного розвитку підприємств / Т.В. Гребенюк // Дніпропетровський національний університет ім. О. Гончара-Дніпропетровськ, 2010. – С. 23–25
4. Україна. Огляд енергетичної політики 2006. – Міжнародне енергетичне агентство / За ред. К. Мандіні. – Париж, 2006. – 377 с.
5. Фіщенко, О.М. Планування інвестиційної діяльності промислових підприємств: автореф. дис. канд. екон. наук: 08.06.01 / О.М. Фіщенко. – К., 2003.

УДК 338

Печеник Софія Іванівна,

Подільський національний технічний університет імені Юрія Кондратюка, студентка

Пугач Олександра Анатоліївна,

асистент кафедри фінансів і банківської справи

ІННОВАЦІЙНИЙ РОЗВИТОК СУБ'ЄКТІВ ПІДПРИЄМСТВА В СИСТЕМІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ДЕРЖАВИ

В умовах глобальних викликів світової економіки основою забезпечення економічної безпеки держави є інноваційний розвиток як окремих суб'єктів підприємства, так і національної економіки в цілому. За умовами сьогодення поняття інновацій вийшло за межі суто наукової діяльності та охоплює сукупність напрямків, методів та механізмів покращення та вдосконалення виробничо-господарської діяльності, що відбуваються на підприємствах. Всі інноваційні зміни ініціюються, розробляються та запроваджуються через інноваційно-інвестиційні проекти модернізації й розвитку підприємств.

Існують різні точки зору на визначення поняття інновацій залежно від об'єкта та предмета самого дослідження. Так Б. Твіст визначає інновацію як процес, у якому винахід або ідея набувають економічного змісту. Ф. Ніксон вважав, що інновація – це сукупність технічних, виробничих і комерційних заходів, що спричиняють появу нових товарів, поліпшення промислових процесів та устаткування.

У дослідженнях структури інноваційного процесу значна кількість вчених дотримується певного циклу, основними етапами якого є:

1. фундаментальні дослідження;
2. прикладні дослідження;
3. розробки та дослідження ринку-конструювання;
4. ринкове планування;
5. дослідне виробництво-ринкове випробування;
6. комерційне виробництво.

Тобто після проходження всіх цих етапів новинка проходить випробування, вдосконалюється, стає ефективною, набуває нових споживчих якостей.

В Україні фінансування інноваційної діяльності відбувається головним чином, за рахунок власних коштів підприємств та отримання цільових грантів на наукові розробки та проекти (рис.1). Бюджетне фінансування не дає вагомого внеску у структуру фінансування. Основна частина інноваційної діяльності в Україні фінансується за рахунок власних коштів підприємств та організацій всіх форм власності, при цьому питома вага власних витрат щорічно збільшується, та за період з 2000 року по 2010 рік складає 71 % від загального об'єму інвестицій в інноваційну діяльність. Значну частину займають інші джерела фінансування – 19% від загального об'єму. Кошти закордонних інвесторів спрямовані на інвестиційні процеси займають лише 8% від загального об'єму інноваційних витрат. Найменшу частину за період 2000-2010 років в структурі джерел фінансування інноваційної діяльності складають кошти державного бюджету – близько 2% в загальному обсязі.

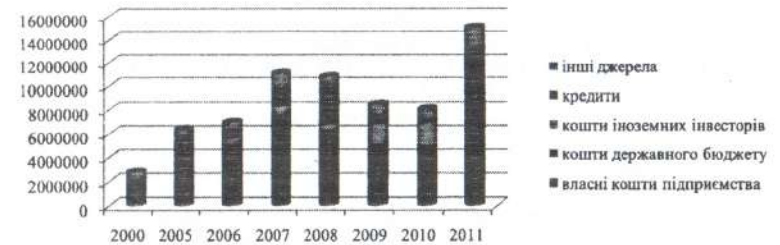

Рис.1. Фінансування інноваційної діяльності вітчизняних підприємств за джерелами походження коштів в 2000-2011 рр., млн. грн.

Джерело: складено автором за даними Державної служби статистики України [5]

Аналізуючи обсяги та структуру фінансування інноваційної діяльності в Україні можна зробити висновок про наявність реальних загроз економічній безпеці держави в інноваційній сфері. Загалом, інноваційна безпека є невід'ємною складовою економічної безпеки підприємства, що забезпечує його збалансований, проактивний (запланований, та стратегічно визначений) інноваційний розвиток у всіх сферах діяльності, спрямований на максимально ефективне використання наявних та безпечно залучення додаткових інвестиційних ресурсів необхідних для забезпечення такого розвитку. А інноваційна безпека кожного з суб'єктів підприємства визначає загальний рівень інноваційної безпеки держави. Таким чином, інноваційний процес, який пов'язаний з плануванням, розробкою, створенням, впровадженням, освоєнням має першочергове значення в системі забезпечення

економічної безпеки держави в умовах поглиблення міжнародного співробітництва та глобалізації світової економіки. Інноваційна діяльність спрямована на використання та комерціалізацію результатів наукових досліджень та розробок й зумовлює випуск на ринок нових конкурентноздатних товарів та послуг, які дозволяють країні успішно конкурувати на світових ринках, що надзвичайно актуально в умовах глобалізації економіки.

Економічне зростання без відповідного росту інноваційної складової відбувається за рахунок вичерпання внутрішніх резервів, екстенсивного розвитку та є безперспективним. Тому, рівень інноваційної безпеки як вагомий складової економічної безпеки держави визначає пріоритетні напрями забезпечення економічної безпеки в умовах інноваційного розвитку економіки. Інноваційний розвиток є основним рушієм економічного росту підприємства та економіки в цілому.

Література

1. Методичні рекомендації щодо оцінки рівня економічної безпеки України. / за ред. А.І. Сухорукова. – К.: Національний інститут проблем міжнародної безпеки, 2003. – 64с.
2. Економічна безпека держави: сутність та напрями формування./За ред. Л.С. Шевченко. – Х.: Право, 2009. – 309 с. (авторські розділи - с. 66-110).
3. Інноваційний розвиток в Україні: наявний потенціал і ключові проблеми його реалізації [Електронний ресурс] // Центр Разумкова. – Режим доступу: http://www.uceps.org/additional/analytical_report_NSD55_ukr.pdf.
4. Поручник А.М. Венчурний капітал: зарубіжний досвід та проблеми становлення в Україні: Монографія / А.М. Поручник, Л.Л. Антошок. – К.: КНЕУ, 2000. – 172 с.
5. Державна служба статистики України/офіційний веб-сайт [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua/>

Рибіна Дар'я Олексівна,

Полтавський національний технічний університет імені Юрія Кондратюка, магістрант

Штепенко Катерина Павлівна,

старший викладач кафедри фінансів та банківської справи

ІННОВАЦІЙНО-ІНВЕСТИЦІЙНИЙ РОЗВИТОК СУБ'ЄКТІВ ПІДПРИЄМНИЦТВА В КОНТЕКСТІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ СТАБІЛЬНОСТІ

Основною умовою досягнення довготривалих, позитивних темпів економічного зростання, як реального сектора економіки, так і окремих підприємств, є активна інноваційна та інвестиційна діяльність.

Інноваційний розвиток вимагає необхідного інвестування, в той час як стимулювання інвестиційної діяльності має розглядатися в контексті загального інноваційного вектора стратегічного розвитку держави.

Інвестиції в галузі неінноваційного характеру, враховуючи їх більш високу рентабельність, приватний сектор забезпечить самостійно, а інноваційно спрямовані галузі потребують більшої уваги з боку держави.

У сучасних умовах кожне підприємство зацікавлене в забезпеченні конкурентних переваг за рахунок технологічного рівня виробництва продукції, а тому самостійно намагається забезпечувати динамічний його розвиток.

Важливим механізмом забезпечення інноваційно спрямованої промислової політики є визначення пріоритетів стратегічного розвитку країни, які повинні врахувати загальне підвищення рівня науки, техніки, виробництва. Визначення пріоритетів - це лише початок, оскільки ще більш важливим є розробка програм, які забезпечать їх реалізацію і передбачатимуть відповідне фінансування [2, с.57].

Стратегічна програма розвитку національної економіки, спрямована на пріоритетність інноваційного розвитку, може передбачати: податкові пільги для

інноваційних секторів економіки; надання їм субсидій. А враховуючи фінансові проблеми трансформаційної економіки, не слід забувати, що всі зазначені та інші заходи повинні бути стратегічно зорієнтовані.

Таблиця 1

Сучасні вчені виділяють такі стратегічні напрями інноваційного розвитку національної економіки

Вид інноваційної стратегії	Сутність стратегії інноваційного розвитку	Країни, в яких реалізується стратегія
Стратегія перенесення, або стратегія «переслідування», копіювання продукції	Використання наявного зарубіжного науково-технічного потенціалу через закупівлю ліцензій на високоєфективні технології для освоєння випуску конкурентоспроможної продукції, що вже виробляється в розвинутих країнах	Японія
Стратегія запозичення, або стратегія лідерних технологій	Використання власного науково-технічного потенціалу на основі нагромадження основного капіталу - для виробництва наукоємної продукції високорозвинених держав світу, формування попиту на неї і виходу на нові ринки	Країни Південно-Східної Азії
Стратегія нарощування, або інноваційно-проривна стратегія	Використання власного науково-технічного потенціалу, створення принципово нових видів продукції, що випереджають сучасні зразки на одне-два покоління, досягнення інтеграції фундаментальної та прикладної науки	США, країни Західної Європи

Основним програмним документом, яким визначено основні етапи переходу до інноваційного розвитку економіки країни та її регіонів, є «Стратегія економічного і соціального розвитку України (2004-2015 рр.): шляхом європейської інтеграції» [4, с. 44].

В умовах становлення інноваційної моделі розвитку наголошується на необхідності реалізації стратегії випереджального розвитку, яка могла б забезпечити щорічні темпи зростання ВВП в Україні в 1,5-2 рази вищі, ніж загалом у країнах ЄС. Задовільними ознаками цього процесу є отримання відпрацьованих на практиці технологій, відповідного світовим стандартам контролю якості, великих маркетингових переваг, можливостей для створення спільних підприємств за принципом стратегічних технологічних альянсів, додаткових кредитів на технологічне переоснащення [1, с. 49].

За масштабом охоплення інноваційними процесами національної економіки доцільно виділяти локальні інноваційні перетворення в межах окремих представників інноваційної інфраструктури, відносно локальних інноваційних зон або на міжнародному рівні. За джерелами походження інноваційних ідей можливе освоєння виробництва вже існуючої наукоємної продукції, використання зарубіжних інновацій шляхом запозичення ідей та технологій, використання власного науково-технічного потенціалу. За типом інноваційного процесу інноваційна стратегія може бути спрямована на вдосконалення наявних та запозичених технологій або на розроблення та впровадження власних радикальних інновацій. Залежно від пріоритетів розвитку інноваційна стратегія може передбачати реалізацію базисних і прикладних інновацій в окремих галузях національної економіки або охоплення інноваційними процесами всіх сфер національної економіки.

Таким чином, представлена систематизація стратегій інноваційного розвитку враховує різноманітні аспекти функціонування інноваційної сфери і дає можливість ідентифікувати стратегічні напрями інноваційного розвитку національної економіки.

Відсутність чіткої інноваційної стратегії розвитку, а також збереження в програмах пріоритетного розвитку галузей третього та четвертого технологічних укладів зумовлена тим, що Україна і сьогодні потребує забезпечення інноваціями базових галузей, тоді коли світ переходить до поглиблення розвитку інноваційно спрямованих.

Відсутність чіткої інноваційної стратегії розвитку, а також збереження в програмах пріоритетного розвитку галузей третього та четвертого технологічних укладів зумовлена

Наукове видання

ФІНАНСОВА ПОЛІТИКА ТА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ
СТАБІЛЬНОСТІ ДЕРЖАВИ

Матеріали Всеукраїнської науково-практичної
Інтернет-конференції студентів, аспірантів та молодих вчених

Комп'ютерна верстка

С.П. Сівіцька

Підп. до друку 02.12.2013 р. Формат 60x84 1/16.

Папір ксерокс. Друк різнограф.

Ум. друк. арк. – 19,37

Тираж 130 прим.

Макет та тиражування виконано у поліграфічному центрі Полтавського
національного технічного університету

імені Юрія Кондратюка

36011, Полтава, Першотравневий проспект, 24

Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи

до державного реєстру видавців, виготівників

і розповсюджувачів видавничої продукції

Серія ДК, № 3130 від 06.03.2008 р.